

אהרן

מוזעיד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

זמנים לשבת קודש

עיר	הדה"נ	מוצש"ק	ר"ת
ירושלים	4:02	5:16	5:55
בני ברק	4:16	5:18	5:51
בית שמש	4:01	5:17	5:54
ביתר	4:03	5:17	5:55
אלעד	4:09	5:17	5:52
צפת	4:07	5:13	5:51
אשדוד	4:17	5:19	5:52

פניני האהל

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, (בראשית כח, טז). וברש"י הק', שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה. ידוע מה שהקשה האור החיים הקדוש על דבריו דהרי אם לא ישן לא היה זוכה יעקב למעלת הנבואה שהשיג בשנתו, ואם כן מפני מה התאונן יעקב ואמר אם ידעתי לא ישנתי.

ואפשר לומר דהנה ידוע מהאר"י ז"ל שפעם אחת ראוהו תלמידיו שהיו שפתותיו דובבות בתוך שנתו, כשהקיץ שאלוהו תלמידיו הק' לפרש הדבר, אמר להם האר"י הק' כי בשנתו מגלים לו מן השמים רזין דאורייתא, ולחזור על אותם רזין וסודות עלינים אשר נגלו לו בחצי שעה של שינה צריך שבעים או שמונים שנה, והנה יעקב אבינו ע"ה כל אותם י"ד שנה בהם ישב בבית מדרשם של שם ועבר ועסק בתורה היה מנדד שנה מעיניו כמו שהביא ברש"י הק' (בראשית כח, יא) וישכב במקום ההוא, לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים שמשש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה, ע"כ. ועתה לאחר שקם יעקב משנתו בפעם הראשונה לאחר י"ד שנה, ונוכח לדעת כי זכה בשינתו למדרגות גבוהות ונשגבות כנבואה, פתח ואמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, פירוש לא ידעתי שעל ידי השינה אפשר לבא למעלות נשגבות ולנבואה, ואם ידעתי לא ישנתי בלשון תמיהה, אילו ידעתי כי על ידי השינה אפשר לבא לידי מעלות רמות ונשגבות וכי לא הייתי יושן כל אותם י"ד שנה שהייתי בבית מדרשם של שם ועבר.

וגם מסופר ששבת אחת ששהה הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א אצל המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, היה יושב רבי אהרן ואומר שיר השירים, ובאותו שעה עלה המגיד ממעזריטש על ערש ציונו, לאחר זמן מה שלח המגיד את ממשו לומר להרה"ק רבי אהרן שיפסיק מאמירת שיר השירים שלו כי באמירת שיר השירים שלו מרעיש הוא את כל העולמות ומפריע למנוחת המגיד ממעזריטש זלה"ה, צא ולמד גדול מעלת שינתו של המגיד זלה"ה אשר נתעלה בה לעולמות העליונים וכו', וכן היה אצל יעקב אבינו ע"ה שלאחר שראה שאפשר להשיג כל זאת על ידי השינה, תמה ואמר אילו ידעתי זאת כלום הייתי נמנע מלישון כל אותם ארבע עשרה שנה.

(כ"ק מן הקוה"ז זיע"א, תשנ"ג)

אהלי שם

ובחרת בטוב

קרבת אלקים לי טוב, רצונינו לעבוד את בוראנו, לקיים מצוותיו להתקרב אליו לדעת את ה' ולדבקה בו, ובמה נדע כי כוונתנו רצויה, והננו מקיימים מצוותיו ליחד שם קוב"ה ושכינתיה, להתקרב לבורא כל העולמים בבחינת טוב, ככתוב בתורה (דברים ל טו) "ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע", כי האדם ירד לעולם עם בחירה, ויש לו יצר הרע לעבוד את עצמו ולא את הבורא, ובמה נדע כי בחרנו בטוב וכוונתנו רצויה.

לימדנו רבינו ה"ברכת משה" זיע"א כי אם תוצאותיה היא אחדות, יראה כי כוונתו רצויה לעשות נחת רוח ליוצרו ואם ח"ו יצא פירוד סימן היא לו שאין כוונתו רצויה כי האחדות היא הטוב והפירוד הוא הרע כפי שהגיד המגיד הקדוש מטשערנאביל זצוק"ל הביא בספר "מאור עינים" (מטות) שהקדושה היא אחדות, וההיפך הוא מעלמא דפרודא, וז"ל ק: "כנודע שהטוב הוא בחינת אחדות והרע הוא בחינת פירוד".

היינו כשמעשי האדם מקרבים אותו לטוב הוא אחדות משא"כ הרע יסודו פירוד.

הסימן אם מעשיו הם בבחי' בלתי לה לבדו

ולכן היהודי בגשתו לעבודת התורה והמצוות מסיר מאיתו כל הפניות, ואין רצונו שתהא העבודה נעשית דייקא על ידו, אלא שתיעשה הפעולה לשם שמים, ומאי נפקא מינה אם באה על ידו

ויקה מאבני המקום וישם מראשותיו (כה, יא). ובפירושו רש"י ז"ל התחילו מריבות זו עם זו, ואת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו, ואת אומרת עלי יניח, מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת, וזהו שנאמר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו, עכ"ל.

וצריך ביאור מה הועיל בזה שעשאן אבן אחת, הרי עדיין כל חלק ופינה שבאבן תאמר עלי יניח צדיק את ראשו. ויתבאר, דהנה הצדיקים הם בבחינת אחדות, והרשעים הם בבחינת פירוד (סנהדרין עא, ב), ויודעים דברי הרב הקדוש הרבי ר' זושא מהאניפולי זיע"א, שאמר שאם היו מציעים לו להתחלף עם אברהם אבינו ע"ה, לא היה מסכים לזה, כיון שסוף סוף יהיה לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אברהם אבינו אחד ורבי ר' זושא אחד, ומה ריוח יהיה להקדוש ברוך הוא מזה.

דהנה צריך שיהא כל ענינו של האדם לעשות נחת רוח ליוצרו, ובזה שיתחלפו לא יצא מזה נחת רוח להבורא יתברך שמו. היוצא לנו מזה שכל מה שהצדיק פועל ועושה, הכל הוא כדי שיצא מזה נחת רוח לבורא יתברך, וכל פעולה שאין בה לגרום נחת רוח לבורא יתברך לא יעשנה.

ולכן כל זמן שהאבנים היו בפירוד, בבחינת רשעים דכל מה שעושים לעצמם הם עושים (ע"ז ב, ב), היו מריבות זו עם זו, שכל אחת חשבה רק על טובת עצמה על ההנאה שייגיע לה ממה שיניח הצדיק ראשה עליה, אבל אחר שעשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת, והיינו שנתאחדו, וכבחינת הצדיקים שכל מגמתם לעשות נחת רוח ליוצרים, אזי כל רצונם של האבנים היה רק שיהיה לצדיק על מה להניח ראשו, ולא חשבו כלל על עצמם, וכיון שרק טובתו של הצדיק עמדה לנגד עיניהם, כבר לא היה להם חילוק כלל באיזה צד ופינה יניח הצדיק ראשו עליה.

(ברכת משה, תשכ"ט)

את זה שנאמר את והב בסופה אל תקרי בסופה אלא בסופה.

כי האות והסימן לבחינת הפעולות שהאדם פועל בזה העולם אם הם מקרבים אותו לטוב שהוא הקב"ה, ולדעת אם הם נעשים לשמה, הסימן הוא "אחדות" שאם מביאים הם אותו לידי אהבת חברים ואחדות ישראל הוא כי מתקרב הוא אל הטוב.

בין עובד ה' לאשר לא עבדו

ועד"ז מביא ה"נועם אלימלך" בליקוטי שושנה, וז"ל ק: "איזה היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הילל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח ועדתו לכאורה היה לו לומר מחלוקת קרח ועדתו עם משה כמו במחלוקת שלשם שמים נאמר מחלוקת הילל ושמאי. אך הענין דהנה עינינו רואים כמה בעלי מחלוקת העומדים על הצדיקים ודוברים על הצדיק בגאווה ובזו ומי יודע להבחין אם כוונתם כדי לקנתר

או על ידי חבירו, כיוון שכל כוונתו לשם שמים בלבד, בלתי לה' לבדו, וכד"ק של הרבי ר' זושא זיע"א שלא היה מסכים לחליפין עם אברהם אבינו ע"ה כי לא היה מתרבה כבוד שמים ע"ז.

ואכן הלומד תורה לשמה הסימן הוא אם נוסף אצלו אהבת ישראל וכד"ק של ה"מאור עינים" ב"ישמח לב" על פרק ו' מאבות על "אוהב את הבריות", וז"ל ק:

"כי זה כלל גדול כי מי שלומד תורה לשמה אוהב את הבריות, וזה סימן גדול כשאינו אוהב את הבריות כנפשו בוודאי אינו לומד עדיין לשמה", עכ"ל.

וכדברי חז"ל במסכת קידושין (ל), אמר רבי חייא בר אבא אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה

ומישפע מצות תפילין
לידידינו הנכבד והנעלה
איש חי ורב פעלים מאיר פנים לכל אדם
טוב ומטיב עם הבריות
הר"ר **יוסף אפינגר** הי"ו
ומנב"ת שתחי'
לרגל שמחת הכנס בנם לעול תורה ומצוות
במר חג"י נ"י
יהו"ר שיזכו לרוות נחת ממנו ומכל יוצאי
חלציהם מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ישראל שהיא היא המביאה להכרה באחדות ה', וזל"ק:

"וזה"ש להם יעקב (מ"ט, ב') הקבצו ושמעו, הקבצו הוא על הגופים, שיתייחדו ויתקבצו הגופים הק' ותקבלו עליכם המלוכה, ושמעו הוא ג"כ לשון קיבוץ מלשון הכתוב (ש"א ט"ו, ד') וישמע שאול את העם, אך הוא קיבוץ רוחני, היינו שמעו ואספו וקשרו את מחשבותיכם הגופים והנשמות אל ישראל אביכם לאבינו שבשמים, כמ"ש החרדים (בסופו) וכמו"ש המקובלים שמע ישראל שיאספו ויקבצו כל החושים והכחות, והיינו שיכללו ויאגדו באגודה אחת באהבה ובאחוה, שע"י אחדות ישראל נוכל להשיג ולידע את ד' ולהעיד על אחדות הבו"ה..."

...וזה שאמרו שמע ישראל, שאנו מאגדים ומאחדים א"ע באהבת אחים בלב אחד לעבדו במטת שכם אחד", עכלה"ק.
החילוק בין יהודי לגוי

וזה עיקר ההבדל בין ישראל לעמים, שהגוי בכל פעולותיו ובכל מעשיו אינו מתכוין אלא לעצמו, הכל רק לגרמייהו כדברי הגמ' בע"ז שהביא רבינו ה"ברכת משה" זיע"א, אבל עבודת היהודי הוא להיות כל מעשיו לשם שמים, למען הרבות כבוד שמים בזה העולם.

מה לומדים מאבני המקום

ועפ"י דברי רבינו ה"ברכת משה" וה"ישמח ישראל" שהאחדות הוא ידיעת ה', אזי ויקח את האבן וישם מראשותיו - שזהו בחינת אחדות, ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וכו', וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה, שאחרי שמגיעים לאחדות זוכים לבא לידיעת ה'.

הדרך לידע את ה' ולהשיגו הוא ע"י אחדות ישראל

ולא זו בלבד אלא שידיעת השי"ת והדביקות בו היא ע"י האחדות, כד"ק של ה"ישמח ישראל" (ויחי), וזל"ק:
"ונראה שמקור דברי הרמב"ם הוא מהמד"ר (צ"ח, ד') שאיתא בשעה שהי' יעקב אבינו ע"ה נפטר מן העולם קרא ליי"ב בניו א"ל שמעו אל ישראל שבשמים אביכם שמה יש בלבבכם מחלוקת על הקב"ה א"ל שמע ישראל כשם שאין בלבך מחלוקת על הקב"ה כך אין בלבבינו מחלוקת אלא ה' אלוקינו ה' אחד."

ומקשה ה"ישמח ישראל" על דברי המדרש **"דלכאורה איך חשדם יעאע"ה חלילה לעובדי ע"א, אך יעאע"ה חשד אותם שיש בהם פירוד לבבות שזה נצמח מגיאות, שמתגאה על חבירו ורואה בעצמו גודל מעלותיו הכשרוניות ואיננו יאות לו לפי ערכו הרמה לבטל א"ע נגד חבירו הפחות ממנו, וגיאות הוא ענף מע"ז כמאחז"ל (סוטה ד' ע"ב) כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד ע"ז, וזה ששאל אותם פן יש בכם וגו' והתברך בלבבו לאמר שלום יהי לי, היינו שאין מבטל א"ע לנגד חבירו ואינו מרגיש צער ודחוקת חבירו ואומר שלום עלי נפשי, סימן מובהק שאיננו עומד ביחוד ואהבת ד', כי מי שאוהב את הפועל אוהב גם את הפעולה ואם אוהב את האב אוהב גם את הבנים, וזש"נ בתה"ק (ויקרא י"ט, י"ח) ואהבת לרעך כמוך אני ה', מצד אהבת ד", עכלה"ק.**

וממשיך ה"ישמח ישראל" לומר דהנה היחוד העליון מכל בבחינת מסירות נפש לבורא כל העולמים הוא הרי בפסוק "שמע ישראל" כנודע, וזה כיון שפסוק זה מורה על אחדות

ולבזות צדיקי אמת אם כוונתם לשמים כאשר יגידו בפיהם כמה בני אדם שכוונתם לשמים וגם לומדי תורה נמצאים במחלוקת זו באומרים כוונתם לשמים אך בזאת יבחנו אם אמת אתם שכוונתם לשמים דהיינו אם אנו רואים שתבורתם שלימה כולם כאיש אחד חברים בכל אופנים אזי בודאי כוונתם שלימה לשמים כי כן הוא הדרך של הצדיקים גמורים ואמיתים שנפשו קשורה זה בזה באהבה רבה וחביבות ואוהב את חבירו יותר מגופו ולא יקנא איש באחיו בראותו גדולות חבירו ישמח נפשו ויגל בלבבו ויצפה עוד לגדולתו שיתגדל ויתנשא יותר ויותר אבל אם אנו רואים בני אדם בעלי מחלוקת שאין להם התחברות רק להמחלוקת ובערו כולם כאחד אבל בשאר התחברות לבביהם פרודות וחלוקות ולא יוכל אחד לראות בגדולת חבירו ויתאוה תאוה להיקום אשר ברגליהם זה ממונו וגדולת חבירו יהי לו זה האות שאש התבערה המצה ומריבה אשר תבער בעדתם יחד שכם אחד אין זה כי אם רע לב וזדון לבם השיאם קנאת איש מרעהו לדבר על הצדיקים עובדי ד' באמת וזהו שאמר התנא ואיזה מחלוקת שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח ועדתו רוצה לומר שהם היו ר"ן איש והתאוו כל אחד כהונה גדולה כפירש"י ז"ל ונמצא גם בניהם היה לבם פרודות וחילוקות רק נגד משה רבינו היו כולם כאחד בעצה רעה לחלוק עליו. וזהו קרח ועדתו רמוז כנ"ל שהיו לב קרח ועדתו נפרדות זה מזה אבל צדיקים לבביהם דבוקות זה בזה וכל מעשיהם לשם שמים וק"ל סליק", עכלה"ק.

המנחם הדגול מחשובי אנ"ש - הרב צבי פוקס שליט"א

יציאת צדיק מן המקום עושה רושם

בעת עריכת השולחן אמר לו פעם רבנו: ר' משה בנימין, אתה יודע, איני לומד, איני מתפלל וכו'. ענה לו ר' משה בנימין: "רבה, איך זע נישט און איך פארשטיי נישט! אני לא רואה ולא מבין. החסיד אינו רואה ואינו מבין, ומה כן, אמונה, הכנעה לצדיק, וזוהי העבודה ע"י הבחירה.

בהמשך הפרשה מצינו כדומה לזה, כאשר יעקב אבינו מגיע להר המוריה, נאמר בפסוק "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וגו'", ופרש"י "ויפגע במקום" - הר המוריה. ובהמשך מביא רש"י "שיעקב אבינו כאשר הגיע לחרן אמר, אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי, בו יהב דעתיה למהדר וחזר על בית אל וקפצה לו הארץ וכו'. יעקב אבינו מגיע להר המוריה כדי להתפלל במקום שהתפללו אבותיו.

ואכן מיד שמגיע לשם הוא מתפלל, וכמובא בתרגום יונתן "וצלי באתר בית מקדשא, ובת תמן ארום טמע שמשא ונסב ארבעה מאבני אתרא קדיש ושוי איסודי ושכיב באתרא ההוא". [- והתפלל במקום בית המקדש, ולן שם כששקעה השמש ולקח מאבני המקום הקדוש ועשה מהם כר לראשו ושכב במקום ההוא].

יעקב אבינו יודע שהוא בהר המוריה ומתפלל במקום שהתפללו אבותיו ולאחר ששקעה חמה הולך לישון, ולאחמ"כ "ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי". ופרש"י "ואנכי לא ידעתי" - שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש זה.

דרכו של הצדיק בעבודת ה' בהסתירה בבחינת "בליבי צפנתי אמרתך", וכמו שהסביר רבנו הברכת משה זי"ע על הפסוק "ועיני לאה רכות" עפ"י דברי רש"י הק' שלאה בכתה לפי שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו. ע"כ.

והנה על רחל לא מצינו שבכתה, והסביר רבינו בשם זקינו רבי דוד מלעלוב זיע"א על הפסוק "בליבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך" שדוד המלך ע"ה שמר כל תורתו בלבו ולא פרסמה כדי שיוכל להביאה לפני הקב"ה בשלמות ללא חסרון.

ולכן רחל לא בכתה לפי שהטמינה דמעותיה לעתיד כאשר יגלו בניה על ידי נבוכדנצר. ע"כ דברי רבינו זיע"א.

ולכן גם הרושם של הצדיק בדרך ההסתרה שלו אינו ניכר במקום, וכ"כ למה, כדי שתהיה לנו הבחירה כדברי רבינו זיע"א.

מסופר על אחד מחסידי האדמו"ר מלכוביץ' זיע"א שביקש מחברו שלא היה מעדת החסידים לבוא יחד עמו לשולחן הטהור של רבו. חברו אכן הגיע, ולאחר ה'שיש' סיפר לחסיד בהתלהבות איזה דברים נפלאים ראה ושמע בשולחן הטהור של האדמו"ר, והחסיד חושב בלבו, אני לא ראיתי ולא שמעתי, איך יתכן כדבר הזה? נכנס לאדמו"ר ושאלו ע"כ, אמר לו הרב, החבר אינו חסיד ולכן הייתי צריך להראות לו אבל אתה חסיד ונדרש ממך עבודה, אמונה ע"י הבחירה בין טוב לרע.

ר' משה בנימין ספיר ז"ל מכפר חב"ד היה חסיד בלב ונפש לרבנו הברכת משה זיע"א והיה נכנע במסירות לרבנו. במקצועו היה צבעי. בליל שבת

"ויצא יעקב מבאר שבע, פירש רש"י הקדוש, לא היה צריך לכתוב אלא "וילך יעקב חרנה", ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה הדרה".

ומבאר הברכת משה זיע"א מדוע רק ביציאת הצדיק ממקומו ומעירו זה עושה רושם, ואילו כאשר הוא בעיר אין מרגישים את הרושם.

וביאר הענין, דהנה הקב"ה נתן כח הבחירה לבחור בין טוב לרע, כפי שכתוב "ובחרת בחיים", ולכן אם יהיה הטוב מבורר וגלוי לכל, הרי יתבטל ענין הבחירה.

ולכן כל זמן שהצדיק בעיר ויש ענין ומצווה להתדבק אליו, אם יראו וירגישו אז את הרושם שלו ואת קדושתו הרי אין כאן כבר בחירה, ולכן רק ביציאתו מן המקום ניכרת קדושתו וצדקתו, ורק אז זה עושה רושם. ע"כ תוכן דברי הברכת משה זיע"א.

ואפשר אולי להוסיף זאת בכוונת דברי רש"י, "שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה", יש בעיר הוד ויש בעיר קדושה והכל מכוחו של הצדיק, אבל לנו לא ניכר מהיכן זה מגיע, ורק לאחר כשיצא מן העיר ניכר החסרון, פנה זיוה, אז ניכר מהיכן היתה הקדושה שהיתה שורה עד עתה, וזהו הרושם שמקבלים מהצדיק שעזב את המקום.

שורות לזכרו של ידידנו הנכבד הבלתי נשכח ראש וראשון לכל דבר שבקדושה צהלתו על פניו מקים עולה של תורה דבק בכל לב לרבוה"ק הרה"ח אברהם פנחס קוריץ ז"ל

להתאשפז בבית החולים, תמיד הקפיד לקחת עימו את ספריו בהם היה מוצא עידוד ונוחם ברגעיו הקשים.

כמו כן בתקופה בה החל השעור הקבוע בשעות הערב בבית מדרשנו, היה מגיע במסירות מדי יום ביומו כאשר לא ניכרים עליו כלל סימנים למחושיו ויסוריו הרבים. דומה כי שעה זו של שמיעת השיעור היתה אצלו השעה השמחה והמאושרת ביותר במשך היום. ויעידו על כך משתפתי השיעור המציינים כל העת כי את ה"חיות" והשמחה של השעור ינקו מדמותו המאירה של אבינו ז"ל. כך גם היה שואב חיות ושמחה מהתעסקות בדברות קודש ועובדות מרבותינו הק'.

בתקופה האחרונה לחייו בה היה חלש ביותר, נבצר ממנו פעמים רבות להגיע לבית המדרש לתפילות שבת קודש. או אז היה מצפה בקוצר רוח לקבל את גליונות ה"אהל מועד" עליהם היה מתענג במשך השבת ואף חוזר בסעודות השבת על דברי התורה והעובדות מרבותינו הק'.

אי אפשר לתאר את השמחה והעונג העילאי בהן היה שרוי באותה שבת בה זכה וכל בני החבורה הגיעו לערוך את ה"שבת אחים" בליל ש"ק בביתו. דברי התורה שנאמרו מפי המשתתפים יחד עם השירות והתשבחות לקל חי, ספקו לו "דלק" רוחני לכל ימי השבוע.

ומענין לענין באותו ענין, רבים ציינו את העובדה כי על מבקריו הרבים שבאו לבקר בבית החולים ולסייע בכל מה שאפשר נימנו אף רבים מצעירי הקהילה והרגשתם היתה כאילו הם באים לבקר חבר וידיד בן גילם, כי אכן זו היתה אישיותו וכך היה רצונו.

עובדה ידועה היא כי למרות השנה שחלפה מתהלכים עדיין כל מכריו וידידיו ובפרט מבני קהילתנו הק' בהרגשה של חסר וגעגועים ואינם פוסקים מלדבר כל העת ממעשיו הטובים ומידותיו התרומיות מהן ראוי ללמוד.

יהיו שורות אלו לעילוי נשמתו ויהיה מליץ יושר עבור כל המשפחה ובני החבורה הק'. ויה"ר שנוזח לגאולה השלימה בב"א.

אצלו בצורה יוצאת דופן גם במצבים לא קלים. וכאן מן הראוי לציין את העובדה כי גם בביקור חולים שערך אצלו כ"ק מרן שליט"א מס' פעמים, מעולם לא נשמע מאבינו ז"ל שום גניחה או תלונה על כאביו ויסוריו מהם סבל. כל השיחות נסובו על ספורי צדיקים ומוסר השכל עד שפעמים רבות יכלו המלוים לשכוח כי נמצאים הם בעת ביקור אצל חולה בעל יסורים. כי אכן גם במצבים הקשים זאת היתה ההרגשה והאווירה אותם השרה בסביבתו.

דוגמא אחת מיני רבות היא בעת שבימיו האחרונים הגיע לבקר בבית החולים אחד מחשובי אברכי קהילתנו הק' בירושלים עיה"ק ואבינו ז"ל ששכב על ערש דווי ובהכרה מעורפלת, התאמץ מאוד וקיבלו בחביבות ומאור פנים באופן בלתי רגיל במצב מעין זה. אותו אברך ציין זאת לכולם כשהוא נסער ויוצא מגדרו מרב התפעלות. עובדה זו הביאה רבים ממבקרו לחשוב כי מצבו הרפואי אינו חמור כל כך והיו בטוחים כי מצבו ישתפר עד מהרה.

פרק מיוחד בחייו היה נושא "קביעת עיתים לתורה". במשך שנים רבות, גם בתקופות הקשות בהן סבל מקוצר נשימה וכדו' מעולם לא ויתר בנקל על חוק לימודיו. היה מתחיל את יומו תמידן כסידרן באמירת תהילים ופרק שירה במתיקות כמונה מעות. לאחר מכן היה משתתף בשעור גמרא קבוע בבית מדרשנו לפני תפילת שחרית. לכל מקום אליו היה נוסע ואף בפעמים הרבות בהן הוזקק רח"ל

למרות השנה שחלפה מאותו יום בו נסתלק אבינו הרה"ח ר' אברהם פנחס קוריץ ז"ל לעולם שכולו טוב, עדיין קשה מאד לכתוב עליו בלשון עבר. דמותו הקורנת והמאירה עדיין כמו ניצבת ועומדת לפנינו עם החיוך והארת הפנים אשר התלוו אליו במשך כל ימי חייו. קשה לכתוב אך קשה יותר שלא לכתוב ולו מעט מזעיר משירת חייו מלאי השמחה והאמונה הפשוטה והתמימה ומידותיו התרומיות בהן ניחן ובהן ניכר כל ימיו.

כל אחד ואחד מבני קהילתנו הק' ואף פרחי החבורה ידעו תמיד כי כאשר צריך עזרה וסיוע כלשהו, אם זה בנתינה או בהלוואה כספית ואם זה בהסעה למקום מסוים וכדו' תמיד יש אל מי לפנות ומבוקשם תמיד יתמלא במאור פנים ובסבר פנים יפות. גם צעירים מבני החבורה כשהיו פונים אליו עשו זאת באהבה וחיבה כאשר הם מכנים אותו בשמו, בלא שום גינוני כבוד למרות גילו ומעמדו, כי אכן מעולם לא דרש כבוד ולא היה איש של כבוד או שררה וכדו' הנושא של כבוד היה רחוק ממנו כמטחווי קשת.

גם בתפקידו החשוב כמנהל ישיבת "היכל אברהם אלימלך" אותו קיבל בירושה מאביו הרה"ח ר' שלמה זלמן ז"ל המשיך להוביל במסירות אין קץ למעלה מארבעים שנה (ולכך נדרשת יריעה מיוחדת בפני עצמה) גם שם לא דרש לעצמו גינונים כל שהם. ההיפך הוא הנכון - כל בחור שהיה זקוק לדבר מסוים בישיבה ידע תמיד כי תהיה לו אוזן קשבת אצל ר' אברהם... וההרגשה לא היתה כי יושב הינך מול מנהל הישיבה אלא מול חבר וידיד קרוב. כך התייחס לכל הבחורים וכך גם היה יחסו אל הצוות הגשמי כולו ואף לעובדי הנקיון וכדו'. אין פלא בכך כי עובדי הישיבה סירבו לעכל את הבשורה הקשה על פטירתו ומירו בכי כמו מדובר היה בבן משפחה קרוב חלילה.

על מידה זו של הארת פנים עמד גם יבדלחט"א כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בדברי קדשו בעת בואו לניחום אבלים בימי השבעה ודיבר רבות מענין ה"וצהלתו על פניו" שהיתה

רוצה ממנו לינה במקום, וכאשר עושים רצון ה' הקב"ה מתגלה - הגילוי הוא רק ע"י עבודה.

וכבר כתוב בספר נועם אלימלך פר' קדושים - בטל רצונך מפני רצונו, פירוש, שהשי"ת נתן בחירה לאדם שיעשה כרצונו הן לטוב והן להיפך חלילה, ומזהיר התנא, "בטל רצונך - דהיינו בחירתך מפני רצון הבורא החפץ בהצדק, כדי שיבטל רצון אחרים - ר"ל שיבטל כל הדינים ממך. וזהו "לרצונכם תזבחו - פירוש שעיקר שתזבחו לרצונכם, היינו הבחירה שלכם, ולבחור בחיים.

ומדוע אמר לא ידעתי, ומשמע מהדברים שאכן לא ידע, הייתכן? אלא נכון הדבר, שבמקום יש רושם, יש קדושה, זה מקום שהתפללו אבותיו ואת כל זה יעקב אבינו ידע, אבל הרושם ניכר רק כשיוצאים ממנו ולא כאשר נמצאים במקום, שהרי אם הרושם ניכר אין את הבחירה וחסר בעבודה, וע"כ אמר "ואנכי לא ידעתי", ומה עשה יעקב אבינו, הלך לישון במקום, כי זה רצון ה', כפי שרש"י מביא את הגמ' בחולין צא: אמר הקב"ה, צדיק בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה. יעקב אבינו רואה כי בא השמש, סימן שהקב"ה

ולכאורה הרי זכה לנבואה על ארץ ישראל בשינה זו.

ומבאר האור החיים הקדוש, "אם היה יודע היה מכין עצמו לנבואה כי הנבואה צריכה הכנה כידוע, ואפשר אם היה מכין עצמו היה מתנבא בהקיץ ולא בחלום ידבר בו", ולזה מתאונן על מה שלא השכיל על הדבר.

ולכאורה כשיעקב אבינו מגיע להר המוריה הרי ידע שמגיע למקום קדוש למקום שהתפללו אבותיו,

"יותר מכן יחיד"

(את ספרו "חנוכת התורה" כתבו וההדירו תלמידיו אחרי הסתלקותו, ממה שליקטו אי אלו גרגרים. זוהי פחות מטיפה מן הים מתורתו הרחבה מני ים)

הרבי ר' העשיל שהיה מבני היכלא דמלכא, שמע את קול הכרוז, ויפג ליבו מרוב צערו וחרדתו, תיכף ירד מן הבימה ופניו לא היו לו עוד. איש מן התלמידים לא ידע מה ועל מה.

חיבור אחד היה לו לרבי ר' העשיל שהיה ספון בגנוזיו, אלו היו חידושי תורתו על מסכת בבא-קמא. והיה החיבור הלז חביב עליו יותר מאשר יחבב אדם את בנו יחידו. שנים רבות של עמל ויגיעה השקיע בחיבורו, וגנו בו ממיטב חידושי שנתחדשו לו בשיעורים וממה שלמד לעצמו. כמה פעמים הראה רבי העשיל דפים אחדים מכתביו לעמיתיו הלומדים והמה ראו כן תמהו, רעדה אחזתם. החידושים היו קילורין לעיניים, וכל רואיהם ברכו עליהם ברכת הנהנין. "עתיד החיבור להאיר את כל מסכת בבא קמא באור חדש" אמרו לרבי העשיל. הכל ציפו בשקיקה ליום בו יעלה הספר על מכבש הדפוס.

"ומה פלא" הסבירו תלמידיו, "אם חידושי של רבינו שנתחדשו לו כלאחר יד, בלא טורח ויגיעה - הרי הם כיתד בל תימוט. קל וחומר, בן בנו של קל וחומר, מיטב חידושי שהשקיע בהם את כל כוחו ומוחו - מוחו הכביר של גאון הגאונים - בודאי ובודאי שנוקבים ויורדים עד תהום בהגיגונם ואמיתותם, ועולים עד שמי שמים בחריפותם!"

הרבי ר' העשיל! - מאן ספין ומאן רקיע, להתיצב לפני בני ענק?!

כמה וכמה פעמים חכך רבי העשיל והתלבט, האם אותו כרוז שמימי כלל גם את חיבורו המופלא על בבא-קמא, ולבסוף החליט בדעתו הרחבה כי הלה לא נכלל.

"החיבור הזה", נימק זאת רבי העשיל לעצמו, "יכול היה מכבר להדפס. אלא מאי? לא מצאתי פנאי לטפל בכך, וכמו כן טרם נמצאו המוזמנים בעבור דמי ההדפסה. לא מן הנמנע, אם כן, שהספר היה הופך מכבר נחלת הכלל. אותו קול כרוז במתיבתא דרקיעא גזר רק על החידושים שאחדש מן היום הוא והלאה."

חסך רבי העשיל מפיתו, אסף פרוטה לפרוטה עד שנצטבר בידו סכום גדול דיו להוצאות הדפוס ובחר את המעולה והאחראי שבתלמידיו.

"דע לך" המתיק רבי העשיל סודו באזני התלמיד הנרגש, "כי כך בחרתי לתפקיד החשוב ביותר, להדפיס את ספרי. אתה ולא אחר, תיסע עם תכריך כתבי עד לליוורנו שבאיטליה (בתי ולהוציאם לאור עולם!

על הארץ ולא לזוז מן הסוגיה כמלוא זיז עד שאחרון הצורכים לא יבין את דבריו וישלוט בהם על בורים.

וכאן התחוללה מהומה רבתי...

אותם ימים החל מתפרסם ומכה גלים בעולם התורני בכלל ובעולם היהודי כולו, חיבורו חובק העולמות שכתב רבן של ישראל רבינו שמואל אליעזר אידליס, המכונה בפי כל מהרש"א. ימים שיצאה תורתו לאור עולם - ימי חג ומועד היו לעם ישראל כולו, גדולי הלומדים לא זזו מלחבבה וגם צעיר התלמידים השתעשע בחידושי שהיו משמחי לב ומשיבי נפש.

היו דברי תורתו של מורנו מהרש"א מתבדרים בכל בתי מדרשות ובני השיבות מוצאים בהם טעם בכל עת שהיו ממשמשים בהם. כל 'דיבור המתחיל' שלו נשנה עשרות ומאות פעמים עד שידעו הכל את חידושי על פה.

כיצד העיד בו הבעל-שם-טוב הקדוש? "עד המהרש"א, ועד בכלל, כתבו כל המחברים את ספריהם ברוח הקודש."

תלמידיו של רבי העשיל שהקשיבו לדבריו, השתוממו לגלות כי רבם הגדול השמיע עתה חידוש שהיה מנוגד מכל וכל לאחד מחידושי של המהרש"א באותה סוגיה. יתר על כן, הוא פרך את חידושו של עמיתו וטחן אותו בחריפותו עד לאבק.

"רבינו" נעמד אחד התלמידים וקרא בדרך ארץ, "חידוש זה שלו, הוא ההיפך ממה שכתב המהרש"א בחידושי הלכה שלו."

הרבי ר' העשיל, מוכן היה תמיד להיות אסקופה הנדרסת תחת כפות רגליו של המהרש"א, עמוד התורה שכל בית ישראל הולך לאורו. אלא שבאותה שעה אורייתא קא מרתחא ביה, כדרכם של תלמידי חכמים המתנצחים בהלכה ובחתירתם למציאת האמת הצרופה אינם מדקדקים אותה שעה בדברים שאינם מענין הסוגיה. אף הוא יקד אותה שעה כל כולו באישה של תורה, שרעפיו היו תפוסים עד תום בעומק הענין. בריתחתו העזה לא דק, והיתה בדבריו נימה דקה מן הדקה - כחוט השערה - לא של פגיעה חלילה, אלא שלא היתה מותאמת לפי כבודו הרם של המהרש"א.

אילו לא היו אלו שני ענקי עולם, רבינו מהרש"א מחד, והרבי ר' העשיל מאידך, אולי לא היתה מתרגשת עליו הצרה. אלא שהיה זה המהרש"א מחד גיסא ורבינו הרבי ר' העשיל מאידך גיסא... ובגין היותו מאלו שהקב"ה מדקדק עמהם כחוט השערה, יצא מיד קול הכרוז במתיבתא דרקיעא כי בגלל שלא השגיח (לפי ערכו) בכבודו של המהרש"א, נגזר עליו שלא יזכה להדפיס את חידושי תורתו ולהוציאם לאור עולם!

הוילונו הכבדים התלויים מעל החלונות המקושטים נעו קימעא ברוח הקלילה. גל החום הגדול שנחת על קראקא בראשית השבוע החל להישר ולפנות מקומו לאויר קריר. אגלי זיעה התגלגלו על המצחים הקמוטים של בני הישיבה המאזינים בריכוז מאומץ לשיעורו של רבם, הלא הוא הרבי ר' העשיל מקראקא.

מגאוני-גאוני שבכל הדורות היה הרבי ר' העשיל. עוד מינקותו נודע כעילוי מבריק ואימרותיו הפקחיות עשו להן כנפיים ונדדו הלאה, הרחק הרחק מעבר לסימטאות הרובע היהודי בו התגוררו הוריו. הבריות אהבו להשתעשע בהן, לחזור עליהן שוב ושוב ולהפיק מלוא חופניים נחת מהברקותיו שלעולם לא נעדר מהן קורט של חריפות שנונה, חריפות מעודנת ומבושמת, מלאה חכמת חיים יהודית ומתובלת בהומור מחוייך.

זאת היתה הג'רסא דינקותא' שלו, שהיתה מעין אות לבאות. כי בשנים הבאות, שנות ילדותו ובחרותו, השקיע העשיל'ה הקטן כל מרצו בשקידת התורה ובאהבתה ישגה תמיד, עד שעלה ונתעלה למדרגות רמות. שמו נתפרסם בכל הגלילות כרב-רבנן ולאחר שנישא ותפס ישיבה, נהרו מופלגי התלמידים לשמוע את שיעוריו העמוקים מני ים, המלאים חריפות וסברה ישרה ועמוקה.

לצד גאונו מרקיעת השחקים של רבי העשיל, נודע למשגב בגודל קדושתו ופרישותו ויכול היה להעיד על עצמו כרבינו הקדוש בשעתו, שלא נהנה מן העולם הזה אפילו באצבע קטנה.

אותו יום קיצי הירצה רבי העשיל את שיעורו לפני סגל תלמידיו הבכירים. אך גם הם כמעט ולא יכלו לעקוב אחר מהלך השיעור שהיה הפעם חריף ומחודד באופן מפליג. רק שניים מן התלמידים הלכו אחריו צעד אחר צעד.

לפתע נזקפו אוזניהם של כל התלמידים. רבי העשיל הגיע עד ליבה של הסוגיה והירצה עתה בפניהם את חידושו הגדול. היה זה יסוד חדש בהבנת הדברים, חידוש נועז שהשמיט את הקרקע מתחת לכל קושיותיו הקודמות וגילה כי הללו כמי שאינן לפי האמת.

אותה שעה דמה רבי העשיל בעיני תלמידיו כמלאך ה' צבאות. עיניו זהרו ופניו נגהו באור יקרות. רק בשרו הגשמי היה כאן עמהם, רוחו הכבירה טיפסה אל הספירות הגבוהות ומראהו כמי ששומע תורת אלוקים חיים מפי הגבורה ומורידה אל הארץ, אל תלמידיו השרויים באולם בית המדרש הקראקא.

בהתלהבות רבה הירצה רבי העשיל את חידושו שוב ושוב, עד שנקלט והובן אצל כל התלמידים, מה שהוכיח למי שהסתפק כי אמנם יכול היה רבי העשיל להעפיל ולנסוק לגבהים, ובה בעת להיות נטוע בשתי רגליו

הדפוס טרם הגיעו לפולין בעת ההיא) ותשגיח על כל מלאכת ההדפסה".

ובשעה שהפקיד את הכתבים בידי למשמרת, הזהיר אותו רבי העשיל חזור וזההר, "אנא, זוהי תמצית חיי. אם יאבדו הכתבים למה לי חיים? שמור עליהם כאשר תשמור על חיך אתה!"

הפליג אותו תלמיד בספינה ובתיבתו הכתבים היקרים. מרוב חרדה ודאגה לשלמותם כמעט לא אכל ולא ישן. מדי שעה רץ לבדוק אם לא אבדו חלילה, או שמא לחלוחית נגעה בהם, כל כך חזקו עליו דברי רבו.

מרבית הדרך עברה בשלום. הנה הוא מגיע לאיטליה, ורק נהר אחד חוצץ בינו לבין העיר ליורנו. רק יצח את הנהר ולמחרתו אץ-רץ הוא אל בית הדפוס.

רבות מחשבות בלב איש... באמצע הנהר הרחב התרגשה פתאום רוח סערה שטלטלה את הספינה הקטנה כקליפת אגוז. הספינה לא מן החזקות היתה, קרשיה הרופפים התפרקו ברוח העזה מול המים הגואים והאוויה על כל אשר בה צללה כאבן במצולות.

רק כמה נוסעים בודדים שרדו חיים מספינת המעבורת ההיא, ביניהם אותו תלמיד שדף של ספינה נזדמן לו בתוך המים הגועשים, החזיק בו בכל כוחו וכך ניצלו חיי.

ירד העלם לחוף ורק כותנתו לעורו. אחר שנתן תודה לבוראו שפדאו ממות לחיים, עלה בדעתו כי לאמיתו של דבר היה טוב לו המות מחיים שכאלה.

"הילד איננו, ואני אנא אני בא?" שאג התלמיד מנהמת ליבו.

"אם יאבדו הכתבים למה לי חיים?" הדהדו באוזניו דבריו של רבו, מייסרים אותו ומצליפים על ליבו בשבט של קוצים.

"אשר יגור - בא לו", ייבב העלם במר נפשו. "כה חשש הרבי על הכתבים הנדירים אהה! הנה אבדו! כיצד אוכל לשוב לפולין? הן לא אוכל לשאת עיני ולהביט בפניו של מורי ורבי, וכיצד יגיב הרבי? עלול הוא לחלות ולמות חלילה, מעגמת נפש לשמע הבשורה המרה! או יתן בי עיניו ויעשני גל של עצמות... הזהרו בגחלתן..."

"ההכרח - אבי כל ההמצאות" יאמר

הפתגם. ביאושו עלה בליבו של התלמיד רעיון גאוני בפשטות.

הוא לא ישוב לפי שעה לפולין, אלא יכתוב איגרת לחבריו ויסביר מה קרה לכתבים, וחזקה עליהם שהללו ידעו מה לעשות.

כשקראו חבריו לספסל הלימודים את האיגרת ששלח מאיטליה, נמס ליבם והיה למים. אהבתו העזה של הרבי לחיבורו היקר על מסכת בבא-קמא, לא היתה אהבה מסותרת. בכל שעה ושעה היה משתעשע בו ולא זו מלחבבו.

כיצד מעבירים בשורה כה קשה לרבי הנערץ?

נתיישבו הכל וחככו בדעתם, זה אומר בכה וזה בכה, אך דומה היה שאין שום פתרון מתקבל על הדעת.

"אני אספר לרבי", קם אחד מן התלמידים לבסוף.

"היזהר והישמר, את נפשך אתה קובע" נזפו בו חבריו, "עלול אתה להסתכן ולאבד שתי נפשות, את נפש הרבי ואת נפשך אתה!"

אותו תלמיד ניחן בחכמת שלמה, הציץ בהם במבט רב משמעות ואמר: כלום אינכם מאמינים בי? המתינו וראו כיצד יפול דבר!

באחד הימים הקרובים במהלך השיעור, סובב אותו תלמיד את רבו עד שהגיע בדרך עקיפין אל המשנה במסכת ברכות (דף נד). "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", מסביר רבא (שם, דף ס:); "לקבולינהו בשמחה".

"רבי, תורה היא וללמוד אני צריך" היקשה אותו תלמיד, "היתכן? לברך על הרעה באותה שמחה כשם שמברך על הטובה?"

"כן, בודאי!" רעם קולו של רבי העשיל, "בעיני בשר בלבד יש הבדל בין הרעה לטובה, אך מאיתו לא תצאנה הרעות והטוב. מה שהוא נותן לנו - עלינו לקבל באותה הרגשה! חייבים להרגיש כי הרע והטוב שניהם שווים!"

"אבל רבי" נישא קולו של התלמיד הנרגש, "אם ה' מביא עלי רעה - רע לי, מר לי. איך יכול אני לברך ולהודות בשמחה בשעה קשה ומרה זו?"

השתלה רבי העשיל כלפיד אש, והחל נושא מדברותיו בקול חוצב להבות. באותה שעה נשא את אחת מדרשותיו הידועות ביותר בעת שהסביר לציבור התלמידים בכלל ולאותו מקשן בפרט, עד כמה צריך האדם להכיר באפסיותו ולדעת כי למען האמת הרי נוח לו לאדם שלא נברא משנברא. הקב"ה איננו חייב לנו מאומה, חייבים אנחנו לקבל בהכנעה ובשפלות כל מה שהוא מביא עלינו.

רבי העשיל טיפס לפסגות והפך כולו דביקות עם בוראו.

התלמידים נתנו עיניהם זה בפני זה, עתה - דומה - היא השעה!

אותו תלמיד ניגש לרבי העשיל ולחש לו בשקט את תוכן איגרתו של השליח שנסע לליורנו.

חירורן-מות כיסה תיכף את פניו של רבי העשיל, הוא קרס תחתיו וצנח על הארץ חסר הכרה.

שעה ארוכה עמלו התלמידים להשיב את נשמתו של מורם ורבים על ידי מים צוננים ושפשוף רקותיו, בדי עמל הצליחו להשיבו לחיים. נראה היה כי אותה גחלת יוקדת שבעיניו כבתה, ונפשו משתוקקת להפרד מכבלי הגוף.

"למדנו רבינו" תבעו התלמידים לדעת כעבור ימים מספר, אחר ששב לאיתנו ולהגדת שיעוריו תמידין כסדרן, "אותו אדם שטיפס לרום מעלת הדביקות והפליא להסביר ולהמחיש עד כמה יש לקבל את הרעה בשמחה, הוא עצמו נופל מתעלף כאשר נודעת לו הבשורה הרעה? אתמהא!"

הסביר להם רבי העשיל במתק שפתי:

"יתית לכם, תלמידי האהובים על חכמתכם ובינתכם שעמדה לכם, ובזכותה נותרתי בחיים. דעו לכם, כי החיבור הלז שאבד לי, היה כה יקר בעיני עד כי בלעדיו למה לי חיים, כאשר אמרתי לעמיתכם השליח טרם נסיעתו. אלמלא קדמתם וגרמתם לי לפני כן לטפס לרום המעלות בדרגת 'לקבולינהו בשמחה' - הייתי נפטר מן העולם בו ברגע! רק בזכות הרפואה שהקדמתם למכה נותרה נשמת חיים באפי. כי אכן, חייב אדם לברך בשמחה על הכל!"

(סיפור לשבת" חלק א. שמעתי את המעשה מהרה"ג גדליה סגל שליט"א, מיקירי ושפירי ירושלים)

ברכת משה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י יא). פירש רש"י ז"ל לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר, הוא הודה, הוא זיוה, הוא הדרה, יצא משם, פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה וכו', עכ"ל.

הנה כאשר הצדיק שוהה באיזה מקום, משאיר הוא מרישומו וקדושתו באותו המקום לדורי דורות וכמו שמסופר מזקני הרב הקדוש הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, שפעם אחת בעת עברו

דרך העיר קראקא וכבדוהו לדרוש בבית הכנסת הישן דשם, ועלה על הבימה לומר הדרשה וביירידתו משם אמר שמרגיש כאן ריח של קדושה מיוחדת ונשגבה עד מאד, וביקש לדעת מי מצדיקי קמאי דרש בבית הכנסת זה, והתחילו להזכיר לפניו את המגלה עמוקות, הב"ח והרמ"א וכו', אולם לא נחה דעתו בזה, ואמר כי הוא מרגיש קדושה יותר נשגבה מצדיק גדול עוד יותר, עד שאמר לו זקן אחד שמקובל אצלו שהרא"ש דרש בבית כנסת זה, ונחה דעתו של הרבי ר' שמעלקא זיע"א.

מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

וההסבר בזה הוא על דרך המבואר בדברי האריז"ל (עץ חיים שער א' ענף ב'), שקודם שנברא העולם היה הוא יתברך ואורו בלבד, וצמצם כביכול אורו, ומהרושם שנשאר הם כל העולמות יעו"ש, ועל דרך זה גם הצדיק בשגב קדושתו, גם כשיוצא ממקומו, נשארת הארה מהודו וזיוו באותו מקום. וז"ש רש"י ז"ל דיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שהגם שהצדיק יצא מן המקום, עכ"ל נשאר רושם באותו המקום שעזב, ועדיין מאיר שם מהודו וזיוו.

לקט סיפורים ועובדות

על הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א בן הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א
בנו החמישי של הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א לרגל יומא דהילולא י"ג כסליו תרצ"ד
מפי הרה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א מחשובי חסידי אנ"ש וממעתיקי השמועה בחצה"ק

נכדת רביה"ק הרדצ"ש שבאה אל הרבי מטשורטקוב לבקש על בנה

את הסיפור הבא שמעתי מאת הגה"ח רבי יצחק שמואל ויינשטוק זצ"ל וכן שמעתי את הדברים גם מאמו הרבנית דבורקה ע"ה זוגתו של הרה"צ רבי משה יאיר ויינשטוק זצ"ל.

רבי יצחק שמואל נולד צולע על רגלו ולא יכול היה כלל ללכת על רגליו. בנוסף לכך כשהחל את לימודיו ב'חיידר' לא הבין כלל את הלימודים. כך נמשך הדבר עד כי גדל הילד אז כבר לא נותרה ברירה אחרת לאמו אלא לנסות לצאת לחו"ל ולערוך ניתוח על רגליו, וכך קמה ולקחה אותו איתה ל'וויען' שם פנתה אל הרופאים המומחים שהחליטו באין ברירה אחרת שחייבים לערוך לו ניתוח על רגליו.

בינתיים שהתה בעיר וכך עברו עליה הימים טובים של חודש תשרי בשהותה שם עם ילדה. ביום הושענא רבא הגיעה אל ה'הויף' - מעונו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א כשהיא נושאת על ידיה את הילד יצחק שמואל שלא יכל ללכת על רגליו. היא דפקה על הדלת וביקשה מהגבאי שיתן לה להיכנס אל הרבי להזכיר את ילדה בפניו.

היות שבאותו יום חל יום ההילולא של הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב אביו של רבי ישראל זיע"א לא נתן לה הגבאי להיכנס ואמר לה, שכעת לא ניתן לגשת אל הרבי כי הוא עומד כל רגע לצאת לתפילתו בבית המדרש לכבוד ההילולא.

האם מרת דבורקה לא התייאשה, היא הורידה בינתיים את הילד יצחק שמואל מעל ידיה והמתינה לצאתו של הרבי מהחדר. בשעה שנפתחה הדלת והרבי מטשורטקוב יצא מחדרו והחל לעשות את דרכו לביהמ"ד פרצה בבכי מול עיניו של הרבי כדי שישמע אותה ויברך אותה. הרבי שהבחין בדבר שאל מיד לפשר המעשה, והיא החלה לומר את דבריה. תחילה הדגישה את העובדה שהיא נכדת הרבי הקדוש הרדצ"ש מלעלוב זיע"א. נענה הרבי מטשורטקוב ואמר בזה"ל: "אה, אה, דער רבי ר' דוד פון ירושלים". לאחר מכן המשיכה לומר שיש צורך לערוך ניתוח על רגליו של הילד שלה היות ואינו יכול ללכת על רגליו ומבקשת את ברכת הצדיק על כך, ובנוסף לכך היא מבקשת גם ברכה על כך שהוא יתחיל להבין את לימודיו שעד עתה התקשה בכך. הצדיק מטשורטקוב ששמע את דבריה היוצאים מהלב בירך אותה שבעז"ה הניתוח יעבור בהצלחה והוא יוכל ללכת על רגליו ובעז"ה גם יתחיל להבין את כל לימודיו.

וכדבריו של הצדיק כך הווה. הניתוח עבר בשלום והוא התחיל ללכת על רגליו, וכשחזר

'קוויטל' לרבי מטשורטקוב בו הזכיר את כל שמות בני משפחתו ביניהם היתה בת אחת שסבלה על עיניה וזקוקה היתה לרפואה על כך. הרבי מטשורטקוב שקרא את ה'קוויטל' לקח עט וכתב בידו משהו בתוך ה'קוויטל'.

כשגמר לקרוא את ה'קוויטל' פנה רש"א אל הרבי והזכיר באופן מיוחד את בתו החולה על עיניה שזקוקה היא לרפואה. השיב לו הרבי: "נו, איך האב דאך שוין פאראכטן", שהוא כבר תיקן את הדבר. ואכן תיכף לאחר מכן - בשהותו עדיין בחו"ל קיבל רש"א את הידיעה המרנינה ב'טעלעגראמע' - מברק שנשלח ע"י משפחתו, שבחסדי ה' הוטב לה לבת בעיניה.

"לנסוע לארץ ישראל, ולא לחזור לטשורטקוב"

המשיך רבי שמואל אהרן לספר: "בעת שהותי במעון קדשו של הרה"ק מטשורטקוב, דיברתי עמו סביב ענייני ארץ ישראל, ובמהלך הדברים פניתי אליו בשאלה מדוע הוא לא נוסע לארץ ישראל. כשמוע שאלה זו הורה הרבי בתו של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא בנו של הרה"ק מרוז'ין זיע"א] ואמר לי בפניה שהיא יכולה להיעד בתור עדות שהוא אמר לה בעבר על עצם עובדת שהייתו ב'וויען', שכלל לא עולה על דעתו לנסוע ולעזוב את המקום חזרה לעיר 'טשורטקוב' ואם כבר יקום ויעזוב את המקום יעשה זאת רק בנסיעה לארץ ישראל. והוסיף ואמר, שהעיר 'וויען' יותר קרובה לארץ ישראל".

רביה"ק הרשנ"ן עם הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב

סיפר רבינו ה"ברכת משה" זיע"א, שבעת נסיעתו מארץ ישראל לקראקא יחד עם אחיו הרה"צ רבי יעקב יצחק זצ"ל אל אביהם הקדוש רבינו הרשנ"ן זיע"א שהתגורר שם עברו בדרכם בעיר הבירה 'וויען' במדינת אסטרייך שם שהו מספר ימים. בשהותם בעיר הלכו במיוחד לראות ולהביט בתואר זיו פני קדשו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א.

וסיפר רבינו ה"ברכת משה", שפעם בעת ביקורו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב בעיר קראקא התלווה אל אביו הקדוש רבינו הרשנ"ן בעת שבה לבקרו ולקבל את פניו. היה זה לאחר שהרה"ק מטשורטקוב עצר בדרכו בעיר ושהה שם משך שעות ספורות, ובמהלך שהותו קיבל את הקהל הגדול שבה אליו כדי להיפקד ממנו בדבר ישועה ורחמים.

בדרך כלל, בכל ביקור הוד של רבינו הרשנ"ן במעונם של האדמורי"ם לא היה שולח להודיע טרם בואו על ביקורו, אלא היה מגיע ועומד בתוך הקהל כאחד החסידים, אך היות שרבינו הרשנ"ן התגורר בקראקא וכולם הכירוהו שם מיד החלו החסידים הרבים שהמתינו בתורם להיכנס אל רבם לפנות לו מקום שיוכל לגשת מיד אל חדרו של הרבי מטשורטקוב. רבינו הרשנ"ן נכנס אל החדר כשבנו רבינו הברכת משה כאמור מתלווה אליו, והרבי מטשורטקוב הכיר בו מיד שאדם גדול הוא שאל אותו מי הוא מיד כיבדו בכבוד גדול הראוי לו והורה להביא לו כסא לצידו וביקשו לשבת. היה זה כיבוד נדיר ביותר בבית ממלכת רוז'ין, ובנוסף לכך, ציווה לומר אל הקהל שגדש את המקום מחוץ לחדרו שמעתה כבר לא יקבל יותר את הקהל.

במהלך הביקור שוחחו הצדיקים ביניהם במשך כמה וכמה שעות, וכפי שהיה מספר רבינו הברכת משה, נסובה השיחה ביניהם על ענייני ארץ ישראל ועוד עניינים שונים.

בצאתם ממעון קדשו של הרבי מטשורטקוב פנה רבינו הרשנ"ן אל בנו הברכת משה והתבטא בפניו על תואר זיו פניו של הרה"ק מטשורטקוב, וכה אמר: "ער האט א צורה פון א אתרוג א הדר" - צורתו כצורת אתרוג מהודר.

הרפואה שהתחוללה ע"י הצדיק בעת קריאת ה'קוויטל'

סיפר הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל, שלפני מלחמת העולם נסע פעם לפולין, ובשהותו בחו"ל עבר בדרכו בעיר הבירה 'וויען' שבמדינת אסטרייך שם פקד במיוחד את מעונו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב. הוא מסר

לתלמודו החל להבין את כל הלימודים שנלמדו ב'חיידר' וכך גדל והיה לתלמיד חכם מופלג עד שנחשב כעילוי גדול גם בין משפחתו החשובה והרוממה שהיו כולם אנשי שם ותלמידי חכמים.

כאן המקום לציין שהגה"ח רבי יצחק שמואל זצ"ל השאיר אחריו ברכה כתבי יד רבים מלאים בהמון חידושי תורה שחידש והגה במשך כל שנות חייו. מדובר בחיבורים שלמים של מערכות ופולפולים על סוגיות שונות ועמוקות שבמסכתות הש"ס הממלאים קלסרים שלמים. ומי יתן ויבוא הגואל לגואלם להדפיסם ולהוציאם לאור עולם למען יהנו בהם תלמידי חכמים ויעלה זכרו ויהיו שפתותיו דובבות בקבר.

מנהגו של הצדיק להיות ער בלילי שבתות

שמעתי מזקני הגה"ח רבי יהושע רוקח זצ"ל (מחשובי ונכבדי חסידי באיאן, עליו התבטא רבינו הברכת משה, שהוא היה חסיד וירא שמים, ירא חטא ומתמיד), שהרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א היה מנהגו בכל שבת ושבת לא לישון בליל שבת קודש והיה ער משך כל הלילה. וכדבריו של הרה"ק בעל ה"באר מים חיים" זיע"א שבו ובמשנתו היה דבוק ומקושר מאוד, שהשומר שבת איך יתכן שלא ישמור על משמרתו וישן בליל שבת, ולכן חייב הוא מצד תפקידו להיות ער בכל עת משמרתו.

שנה אחת חל יו"ט פסח ביום חמישי, ובליל בדיקת חמץ דהיינו ביום שלישי בלילה היה ער כל הלילה, ולמחרת בליל הסדר של פסח - יום רביעי בלילה גם לא פנה לנום את שנתו והיה ער שוב כל הלילה, וכן למחרת בליל הסדר השני [הנהוג בחו"ל] - ליל שישי גם נהג כך.

בליל שבת קודש כבר היה לאחר שלושה ימים תמימים שלא ישן כלל. בשעה זו פנה הבן הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב אל אביו רבי דוד משה וביקשו שילך לנוח במיטתו היות שכבר עברו עליו כמה ימים בלי שינה, "ואם משום מנהגך שלא לישון תמיד בליל שבת", המשיך הבן רבי ישראל לומר לאביו, "יש כאן הרבה רבנים שבכוחם להתיר את הנדר". כשמוע את דבריו נענה האב רבי דוד משה לבנו ואמר לו: "בני יקירי, הלא איתא בגמרא 'חכם עוקר הנדר מעיקרו', שהחכם המתיר את הנדר הוא בעצם עוקר את הנדר מעיקרו שלא היה כאן נדר מתחילתו. ובכן, האם אתה רוצה שמשום לילה אחד בו אוותר על מנהגי אעקור

משום כך לגמרי את כל לילות השבת בהם הייתי נוהג במנהגי הטוב שלא לישון כלל". יותר מכך לא אמר לו כלום. וכמובן שלא פנה לישון גם בלילה זה של ליל שבת קודש.

גאונו ובקיאותו בתורה של הרה"ק מטשורטקוב

את הסיפור הבא שמעתי מהחסיד הישיש רבי מיכל שכטר - שוחט זצ"ל מחסידי טשורטקוב. הוא היה זקן מופלג וחי כמה שנה. בתור אברך צעיר עוד זכה לשהות בצל קדשו של הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א, ולאחר הסתלקותו הסתופף בצל קדשו של בנו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א, והדפיס לראשונה את הספר "גנזי ישראל" - טשורטקוב. הוא התגורר בארה"ב ומפעם לפעם היה מגיע לבקר בארץ ישראל. בליל הושענא רבא - יום ההילולא של הרה"ק רבי דוד משה זיע"א ישב רבי מיכל בביהמ"ד טשורטקוב בשכונת מאה שערים בירושלים בהתוועדות חסידים וסיפר, שהגאון המהרש"ם מבערוז'אן זצ"ל היה לו שאלה קשה ומוסבכת בענין גט כלשהו ונחוץ היה לו ספר שו"ת מסוים שלא היה בנמצא בו מובאת תשובה לשאלה סבוכה זו, ומשום שידע שבטשורטקוב בתוך חדרו של הרה"ק רבי דוד משה יש את הספר הדרוש לו בתוך 'אוצר הספרים' הגדול שם מונחים אחר כבוד ספרים רבים ביניהם כאלה שהם מאוד נדירים נסע לשם כך במיוחד לטשורטקוב.

בליל שבת טרם נכנס רבי דוד משה לערוך את שולחנו דיבר הגאון מבערוז'אן עם הרה"ק רבי ישראל בנו של הרבי ושח בפניו את כל השאלה הסבוכה ובתוך הדברים הדגיש שנחוץ לו לשם כך שו"ת פלוני ופלוני שם מובאת התשובה לשאלתו, וביקשו הגאון שיזאיל בטובו להיכנס לתוך חדרו של אביו הק' להביא לו את הספר.

רבי ישראל שכבוד אביו חשוב היה לו ביקש למנוע את עצמו מלהיכנס לחדרו של אביו בשעה זו. "חבל להפריע לאבי בשעה זו", אמר לגאון מבערוז'אן והחל לומר בעל פה את כל אותה תשובה המובאת בגוף הספר הנדיר ככתבה וכלשונה כך שכבר גילה לו בעצם מה היא התשובה לשאלתו הסבוכה בענין הגט. הגאון המהרש"ם שכה התפעל מגאונו של רבי ישראל הביע את התפעלותו בפניו על גודל בקיאותו הרבה בכל התורה ושאלו היות שהעולם זקוק מאוד לרב המשיב תשובות להלכה ולמעשה, מדוע לא יקבל על עצמו להורות הלכות בישראל ולהשיב את השואלים

בדבר ה' זו הלכה. השיבו רבי ישראל, שהוא אינו עושה שום דבר ללא הוראת אביו הק', ולכן אינו מקבל זאת על עצמו לעת עתה ולכל היותר יוכל לשאול את אביו מה דעתו על כך.

ביום ראשון שוחח הגאון המהרש"ם עם רבי דוד משה בפרדס הגן על התפעלותו מבנו רבי ישראל מעצם גאונו ובקיאותו בתורה ושמן הראוי שישב על כס ההוראה ויורה הלכות בישראל. בשעה זו הגיע רבי ישראל אל הפרדס וצעד לקראת אביו. משהגיע אליו פנה אליו רבי דוד משה והתבטא אליו בלשון תמיהה: "מיין קינד, א בעל תשובה ווילסטו זיין" - בני יקירי, האם ברצונך להיות בעל תשובה... ובכך בעצם מנע ממנו את הדבר.

"תפילה עושה מחצה" - בנחה לתקן את המחצית של המקבל שהוא המונע לעתים לקבל את ההשפעה

באותה התוועדות חסידים הנ"ל עם החסיד רבי מיכל שוחט ישב גם הרה"ח רבי דוד משה שפיגל ז"ל חתנו של הרה"צ רבי מרדכי דוד ויינטווק זצ"ל [חדב"נ רביה"ק הרדצ"ש זיע"א], ותוך הדברים הזכירו שם שהנה העולם מפרשים את מאמר החז"ל "תפילה עושה מחצה", שמחצה פירושה בשפת האידיש "העלפט" שהוא גם לשון עזרה, כלומר, התפילה עוזרת למתפלל להיושע בכל המצטרך לו.

אולם הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב פירש את המאמר באופן אחר, שהקב"ה הלא ברא את עולמו להיטיב לברואיו והוא משפיע מצידו רק השפעות טובות, ואם כבר יש חסרון באותה השפעה זהו רק מצד המקבל שעוונותיו מקלקלים את כלי הקיבול שלו לקבל את ההשפעה הטובה ולכן אינו מקבל את הטוב כפי המגיע לו. אולם כשבא ומתפלל את תפילתו מתקן הוא את מה שפגם בכלי הקיבול שלו ומעתה יוכל לקבל היטב את ההשפעה הטובה המגיעה לו מלמעלה.

וזהו הפירוש "תפילה עושה מחצה", עושה מלשון "ועשתה את צפריניה" או "אשר ברא אלוקים לעשות" שהוא מלשון תיקון, שהתפילה שלו מתקנת את המחצה שלו, כי את המחצה של הקב"ה הלא הוא משפיע טוב בכל העת, וכאמור, אם יש אמנם פגם וחסרון בהשפעה זהו רק מהמחצה של המקבל שגורם לקלקל את ההשפעה, אולם אם מתפלל הוא לה' הרי שבתפילתו מתקן את המחצה שלו שקלקל ומעתה יוכל שוב לקבל את ההשפעה הטובה כפי שהקב"ה היה ברצונו להיטיב לו.

מה החידוש שהרי בעשר שדות בעשר מדינות קנה הכל ע"י חזקה באחת מהן רק שכאן כתוב הארץ אשר אתה שוכב עליה משמע דוקא זו ולא השאר.

ויאמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה (כ"ט, י"ד) מפני קורבה אטפל בך חודש ימים ואף זו לא לחינם שהיה רועה צאנו. ובתרומת הדשן מי שאמר לחברו אכול עמי חייב לשלם לו דמי מזונו ראה מהמשנה האומר לחברו קרע כסותי חייב הכא

נמי כשהזמינו מ"מ חייב לשלם. והקשה הש"ך הרי בקרע את כסותי אייכי שבא לידו בתורת שמירה והדר אמר לו קרע חייב השומר אם לא אמר בפירוש ע"מ לפטור אבל בסתם הקורע פטור וא"כ גם האוכל יהיה פטור משנה למלך מסביר מה שפסק תרומת הדשן אינו מחמת שכילה מאכלו של חברו והזיקו אלא משום שנהנה מהאכילה והראיה רק שאפי' שקרע כסותו ברשות אם לא אמר והפטר חייב.

לחזיר ולחזיר - מאת הרב אברהם יהודה טיקוצקי

ואולם לזו שם העיר לראשנה (כ"ח, י"ט) לצערי הרב שכחתי מה שעיינתי פעם ואודה מאוד למי שיחזיר האבדה לגבי לזו שנקראה אח"כ בית-קל יש רמז וקשר לעצם לזו באדם שרק היא שורדת וממנה יקומו בקרוב לתחיית המתים וכאן בפסוק יש רמז לכך יישר כח למפרע למי שיחכימיני.

כל שלושת האנשים החשובים כמת רח"ל לומדים מזו הפרשה עיני יעקב לאלפיז וכו' וכן מצורע ויש לדעת אם יש קשר בין כל עניינים אלו

הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך (כ"ח, י"ג) בחולין צ"א: הקשו מאי רבותיה אמר רבי יצחק מלמד שקפלה הקב"ה לכל א"י והניחה תחת יעקב אבינו אך הג"ר יוסף אב"ד בריג מקשה הלאה

שהשמחה במעונם

לידינו היקר

הרה"ג **אברהם מקובצקי שליט"א**
חתן כ"ק האדמו"ר **מוהרש"א רוזנפלד זצוק"ל**
חבד"ג כ"ק מרן **הברכת משה זיע"א**
לרגל נישואי הבת הכלה תחי'
יהי רצון שהזיווג יעלה יפה לשם ולתפארת ולהתילה
זורות ישרים ומברוכים בבנין עדי עד ותראו מכל
יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא
מעליא אכ"ר

שמחת החתונה ביום ראשון י' כסלו
באולמי התמר בני ברק

לידינו היקר

הרה"ג **יונה וינברג שליט"א**
חתן כ"ק האדמו"ר **מוהרש"א רוזנפלד זצוק"ל**
חבד"ג כ"ק מרן **הברכת משה זיע"א**
לרגל שמחת נישואי בנו
החתן המופלג בתור"ש ובמיוחד טובות
הבחור **דוד זעליג הי"ו**
יהי רצון שהזיווג יעלה יפה לשם ולתפארת ולהתילה
זורות ישרים ומברוכים בבנין עדי עד ותראו מכל
יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא
מעליא אכ"ר

שמחת החתונה ביום רביעי י"ג כסלו
באולמי כליל מלכות בני ברק

לידינו הנכבד

הרה"ג ר' **אהרון קאפא שליט"א**
ר"מ ומנהל רוחני בישיבת נועם התורה
בן כ"ק האדמו"ר **מבראנוביץ לעלוב זצוק"ל**
נכדו חביבו של כ"ק מרן **הברכת משה זיע"א**
ולחמיו הרה"צ **יעקב אליהו הורונוביץ שליט"א**
בן כ"ק הגה"צ **חיים אליעזר הורונוביץ זצוק"ל**
חתן כ"ק מרן **הברכת משה זיע"א**
לרגל הכנס בנו-נכדו לעול תורה ומצוות
הבחור **חיים אליעזר נ"י**
יה"ר שיזכו לראות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת הבר מצווה ביום רביעי י"ג כסלו
באולמי אור ישראל חבוקק 27 בני ברק

לידינו הנכבד

הרה"ח **מתתיהו מרדכי קאפ שליט"א**
ולאביו הרה"ח המפורא **יעקב אשר קאפ שליט"א**
מזקני וחשובי אנ"ש
לרגל שמחת נישואי בנו-נכדו
החתן המופלג בתור"ש ובמיוחד טובות
הבחור **שמעון הי"ו**
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויראה מהם ומכל יוצ"ח
רוב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת החתונה ביום רביעי י"ג כסלו
באולמי ארמונות חן, בני ברק

לידינו הנכבד האבך החשוב

הרה"ר **מנחם זאב גוטמן הי"ו**
ולאביו האי גברא רבה אוצר כלי חמדה צענא מלא
ספרא, מרביץ תורה בבית מדרשינו, לן בעומקה
של תורה מוכתר בכל מידה נכונה פה מפיץ
מרגליות

הרה"ג **חיים אלעזר גוטמן שליט"א**
מרבני קהילתנו
לרגל הולדת הבן-הנכד

יה"ר שיזכו לראות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לידינו הנכבד האבך החשוב

הרה"ר **בנימין וינשטוק הי"ו**
ולאביו ידידנו הנכד סיני ועוקר הרים אוצר כלי
חמדה לן בעמקה של תורה, זכה לקרבה יתירה
מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבדלחט"א מכ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א

הרה"ג ר' **חיים חנוך וינשטוק שליט"א**
גוי"נ לרבוה"ק

לרגל שמחת הולדת הבן-הנכד
יה"ר שיזכו לראות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לידינו הנכבד

העומד לימינו בכל עת, ראש וראשון לכל דבר
שבקדושה, מקבל כל אדם בספר פנים יפות
הרה"ח **דוד צדוק בוימגרטן שליט"א**
מחשובי אנ"ש בלונדון
לרגל הולדת הנכדה
יה"ר שיזכו לראות ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לידינו הנכבד

הרה"ג ר' **חיים ישעיהו אקר שליט"א**
מראשי חבורת הבחורים
לרגל שמחת הולדת הבת
יה"ר שיזכו לראות ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת הקידושא רבה בבית מדרשינו 'בית דוד' ירושלים

לידינו הדגול והנכבד

ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, החים רבנן,
איש חסד לכלל ולפרט, איש חי ורוב פעלים לתורה
וחסידות, ירא ושלם
הרה"ח ר' **שמחה גריידינגר שליט"א**
ולידינו הנכד
איש חי ורוב פעלים רוזף צדקה והחסידי
הרה"ח ר' **שמואל קליין שליט"א**
לרגל הולדת הנכדה-הבת
יה"ר שיזכו לראות ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ליקוטי הלכות

ועניינים הנוגעים למעשה

הלכות

בשר בחלב - ב

נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

שם. והוסיף שם דה"ה שמונת לו להתעסק
במאכלי חלב ואין לחשוש שיטעום מהם.
ובשיורי ברכה להחיד"א שם כתב דטוב שיניח
לפניו פרי או מאכל אחר שמונת לו כדי שתהא
פת בסלו].

ט. זמן ההמתנה בין אכילת בשר לחלב.

א. לאחר שגמר לאכול מאכלי בשר לא יאכל מאכלי חלב עד שיעבור שש שעות.

והטעם, ברש"י [חולין ק"ה. ד"ה אסור], כתב, דלאחר אכילת בשר נשאר טעם בשר בפה זמן ממושך, ואם יאכל מאכלי חלב מיד לאחר אכילת בשר הוי כאוכל בשר בחלב. והרמב"ם [כפ"ט מהל' מאכלות אסורות הכ"ח] כתב, דהאוכל בשר, הבשר עודנו עומד בין שיניו, ואם יאכל מאכלי חלב מיד, יתערב הבשר שבין שיניו עם החלב, ונמצא אוכל בשר בחלב, וקבעו זמן המתנה שש שעות, דלאחר זמן זה, גם אם נשאר חתיכת בשר בין השיניים בטל ממנו שם בשר.

[שו"ע סימן פ"ט ס"א. וכתב הרמ"א שם, שכן נכון לעשות. והחכ"א כתב דכיון שנהגו במקומותינו להתמין שש שעות, מי שאינו עושה כן עובר באל תטוש תורת אמוך. לדעת הגר"ש אלישיב מעיקר הדין די בחמש שעות ומשהו, על פי דברי המאירי שכתב, "חמש שעות או שש שעות", ולכשון הרמב"ם "כמו שש שעות", אולם אין לנהוג כן אלא במקום הצורך, דלכתחילה נכון להתמין שש שעות שלימות. ה"ד בס' הכשרות ערע"ג].

ב. לאחר שש שעות אין צריך לקנח ולהדיח את פיו. [שו"ע שם סק"ו].

ג. אדם חלש. חולה אפילו שאין בו סכנה. מעוברת או מינקת. קטן עד גיל תשע. שצריכים לאכול מאכלי חלב, יש להקל להם לאחר שעבר שעה מעת שפסקו לאכול הבשר, ודוקא לאחר שברכו ברכה אחרונה, ועשו קינוח והדחה. ובתינוק עד ג' שנים, אם יש צורך בכך, אין צריך להמתין כלום, רק שיהיה פיו נקי משיירי בשר. [הכתמת אדם כלל מ' ס"ג. פת"ש שם. ערוך השולחן שם. שו"ת שלמת חיים סתת"ו. שו"ת באר משה ח"ח סל"ו. בדה"ש שם. שבט הלוי, ה"ד בקובץ מבית לוי י"ד].

י. אכל בשר ובתוך שש שעות שכח ובירך על חלב.

מי שהוא בשרי ושכח ובירך על חלב, [לאחר שעה], יטעם מעט מהחלב, דחשש ברכה לבטלה דוחה המנהג דהמתנת שש שעות. [שבה"ל שם].

ו. שלא להעלות בשר וחלב על שולחן אחד.

אסרו חכמינו ז"ל להעלות על שולחן שאוכלים עליו, בשר וחלב יחד. דכיון שבשר וחלב מותרים באכילה כל אחד בפני עצמו, וגם האדם רגיל באכילתם, יש מקום לחשוש שאם יהיו שניהם לפניו על השולחן, יכול לבוא לידי מכשול ולאכול משניהם יחד.

אולם על שולחן המיועד לסידור המאכלים, מותר להעלות כל סוגי המאכלים, אך יזהר שלא יעררב ביניהם. [שו"ע. ש"ך. סימן פ"ח. בדי השולחן שם].

ז. לא יאכלו ביחד שני בני אדם זה בשר וזה חלב על שולחן אחד.

עוד גזרו חכמינו ז"ל, שלא יאכלו שני בני אדם על שולחן אחד, זה בשר וזה חלב, כששניהם מכירים זה את זה, אפילו אם מקפידים זה על זה, [כדי שלא יבואו לאכול אחד משל חבירו ויכשלו ח"ו באכילת בשר בחלב], אלא אם כן עשו היכר ביניהם, כגון שכל אחד אוכל על מפה אחרת, ובכלל זה כשאחד מגלה קצת את המפה ומניח את מאכלו על השולחן. או שהניחו חפץ המפסיק ביניהם להיכר, והוא שיהיה החפץ מדברים שאין הרגילות להניחם על השולחן. או כשאוכלים על שולחן ארוך מאוד ואין אחד יכול לפשוט ידו ליקח ממאכל חבירו. או שאוכלים באותו שולחן כמה אנשים.

אך יזהרו שלא יאכלו שניהם מלחם אחד. ולא ישתו מכוס אחד. גם נכון שיהיה לכל אחד בעצמו כלי של מלח, משום שלפעמים נדבק מהמאכל בהם. אמנם כשאין שני האנשים מכירים זה את זה, או להבדיל נכרי האוכל עם ישראל, הרי אלו מותרים לאכול על שולחן אחד, דבאלו לא גזרו חכמים. [שו"ע]. פתחי תשובה. חכ"א. בדה"ש. שם].

ח. מי שהוא בשרי האם מותר לו לישב עם חבירו בסעודה חלבית.

מי שהוא בשרי, יש אומרים דאסור לו לישב עם חבירו בסעודה חלבית, אלא אם כן יודיע לו שהוא בשרי ולא יכבדו במאכל חלבי. ויש אומרים דכיון שאינו עוסק עכשיו באכילה אין לחשוש שיכשל במאכל חלבי, ולהלכה יש להקל כדבריהם. [באר היטב. פת"ש. פמ"ג במשב"ז. בדה"ש

לעילוי נשמת
האשת החשובה הצוה"ח
מרת גנגדל חנה ב"ר יעקב ע"ה
נלב"ט ט"ו כסלו תש"נ
הנוצח ע"י בנה ידידנו הנכבד עומד לימינו בכל עת מסור בלונ' לרבוה"ק, זכה לקרבה יתירה מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
הרה"ח ר' **שמואל ישראל הכהן וייס שליט"א**

לעילוי נשמת
ידידנו הנכבד הבלתי נשכח, דבק בלונ' לרבוה"ק, מקים עולה של תורה, כיבד כל אדם בסתר פנים יפות
הרה"ח ר' אברהם פנחס קוריץ
בן הרה"ח המפורא **שלמה זלמן ז"ל**
נלב"ע ט' כסלו תשע"ה
הנוצח ע"י בני משפחתו שיחי'

❖ **שיחת קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א [1-3]**
חזרה על תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א משב"ק שעבר [3-4]
הגה"ח ר' יוסף חיים גרינוולד שליט"א [4-5]
שיעור בהלכות שבת ע"י הרה"ג ר' אפרים הכהן וייס שליט"א מו"צ דקהילתנו בלונדון [3-4]
שיעור עיון בדברות ק' של רבוה"ק פנינים יקרים על פרשת השבוע ע"י הרה"ג ר' ישראל דוד כהן שליט"א
שיעור בספק"ק 'אור החיים' ע"י הרה"ג ר' אלימלך שטמר שליט"א [4-3]
שיעור בפרשת השבוע ע"י הרה"ג ר' חיים הירשמן שליט"א
שיעור בהלכה ע"י הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי שליט"א מו"צ בעיה"ת בני ברק [4-3]

לכל את וכלא זמן, דעם רבי'נס דקדקא "שקל הקודש"
מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות